

AMSTERDAMS LITERATUURBLAD

ALLES OVER BOEKEN

BESPREKING VAN HET BOEK 'DE
EGYPTISCHE OERGNOSIS' DEEL 1
UIT 1960, VAN J. VAN
RIJCKENBORGH

J. van Rijckenborgh stelt in zijn boek 'De Egyptische Oergnosis' deel 1, uit 1960 dat de gnosis wordt ontvangen in de mate dat men afrekenet met ik-centraliteit, met ik-zucht, en is doorgebroken tot de zelf-ontlediging. De aarde leeft in een valse microkosmos die is afgeweken, niet onderworpen aan de hogere macrokosmos. Van Rijckenborgh stelt dat neutralisatie een voorwaarde is. Er is een weg om een Golgotha-mens te worden die de kracht kent van de roos in het kruis. Door dagelijks te sterven komt de mens tot de roos van het kruis. Hij stelt dat die roos diep in het hart ligt. Dit is een nieuw genesis. Een heleboel vaste vormen moeten plaats maken voor gas vormen.

In de dialectiek krijg je dan te maken met Herodus, stelt hij, en dan moet je net als Jezus vluchten tot Egypte, en daar zou dan de oergnosis liggen. Herodus probeert je om te brengen voordat je de oergnosis hebt bereikt. Hij wijst zijn vinger op het probleem van het aangeboren bewustzijn en het ik-bewustzijn, wat hij omschrijft als illusie, namaak. De Golgotha-mens ontkomt daaraan, stelt hij. Hij laat zien dat de

Gnosis komt door het dagelijks leven, niet zomaar door allerlei overdenkingen. Het is de jonge Gnosis op pad.

Door de versmelting tussen Israel en Griekenland kwam het Nieuwe Testament opzetten, en door de versmelting tussen Egypte en Griekenland kwam het hermetisme opzetten in het latere Egypte. Van Rijckenborgh bespreekt het hermetisme in zijn boek. Het hermetisme in het latere Egypte werd gebracht door de vleeswording van Thoth, de Egyptische god van het Woord, de Logos, in de persoon van Hermes Trismegistus, een samensmelting tussen de Egyptische Thoth en de Griekse Hermes. Hij wordt beschouwd als een profeet van de gnosis die de verborgen kennis tot de mens bracht. Het kwam voort vanuit de prisca theologia, de leer die stelt dat er één ware theologie is, die zich uitdrukt door alle religies. Van Rijckenborgh legt ook de link tussen Osiris en Jezus, dat de wederkomst van Osiris, van Jezus, plaatsvindt als een ontwaken van God door het zoonschap. De lagere natuur wordt verslonden door de wedergeboorte, door de gnosis die in de mens geboren wordt. Dat is de hemetische gnosis, de aartsgnosis, stelt van Rijckenborgh, en die werd al vanaf het begin tot de mens gesproken. Nu zit de mens nog in een dialectische

gevangenis.

Het plan van ontsnapping kan alleen tot zijn recht komen als de geestelijke mens zich bewust wordt van deze gevangenis, stelt van Rijckenborgh. Hij beschrijft dit pad als het ontwaken tot de gnostische ketting. Dit is een ontwaking van gedachten. Het tweevoudige gnostische leven opent dan de roos in het hart dat geopend is. Hij stelt dat de mens overdag in zijn lichaam is, en 's nachts buiten zijn lichaam is. Juist door het nachtilichaam leert de mens soberheid, wat dan ook weer toegepast kan worden overdag. De gnostische ketting leidt dan op het pad, stelt van Rijckenborgh. Nieuwe zielprincipes kunnen dan in de nacht geprojecteerd worden in de mens. De ziel brandt, stelt hij, in deze verschrikkelijke, monsterlijke realiteit om hem heen, juist opdat de ziel tot volwassenheid en openbaring zal komen, zichzelf zal uiten in hogere kennis, in oergnosis. De ziel moet geboorte geven, en hij noemt dit Pymander, en de pymandrische link tussen de ziel en het geestelijke moet hersteld worden. Het contact met Pymander, het verloren geestelijke, dient hersteld te worden. Hij eindigt dan met te zeggen : 'Uit Egypte heb ik mijn zoon geroepen.'

Pymander staat eigenlijk telkens

centraal in zijn boek, als het herdersprincipe wat moet ontwaken, en wat ook als het verloren schaap wordt besproken wat de mens weer moet opzoeken. Het is een belangrijke gids voor de mens. De mens heeft deze lantaarn weggegooid, weggegooid. Het verloren schaap is dus niet zomaar verloren of afgedwaald, maar daadwerkelijk door de mens weggegooid. Er was geen plaats in de herberg. Door het zoonschap bracht Pymander zichzelf weer tot leven, net zoals Osiris zichzelf tot leven bracht door zijn zoon Horus, wat ook weer het Jezus principe is. Pymander is dus een mysterieus wezen uit de oude hermetische teksten. Pymander is de alomtegenwoordige wijsheid van God die dus door alle religies heenstroomt als de *prisca theologia*, die zich in vele talen, vele stromen, uitdrukt. Alleen de hermetische mens kan hiermee in contact komen, naar de mate waarin hij met zijn ik-zucht heeft afgerekend, zijn elitaire en exclusieve zelf-centraliteit. Pymander is ook het Woord in het hermetisme. Pymander is het geestelijke, en Hermes het bewustzijn. Iedereen heeft Pymander in zijn binnenste. Pymander is het nachtwezen dat buiten zichzelf bestaat. Pymander onderwees aan Hermes de geschiedenis. Pymander was het Woord van den beginne, van genesis. Van Rijckenborgh bespreekt stapsgewijs de *Corpus Hermetica* waarin het verhaal van Hermes en Pymander beschreven wordt. De *Corpus Hermetica* is een soort gnostische bijbel. Het boek wordt ook

wel de Hemelse Pymander genoemd.

J. van Rijckenborgh was een gnostisch leraar die leefde van 1896-1968. Er zijn vier delen van de Egyptische oergnosis, maar hij heeft ook andere boeken geschreven.

DE TUIN VAN MEVROUW VAN DALEN

Altijd als ik langs de tuin van mevrouw van Dalen liep stond ik even stokstijf, ik weet niet voor hoe lang, omdat het zo'n betoverende tuin was. Ik kwam dan altijd veel te laat op school aan en dan was de juffrouw of meester enorm kwaad. Dat kon mij natuurlijk niet zoveel schelen. Ik was toch hun slaaf niet, en zij vertelden toch alleen maar onzin. Ze moesten niet denken dat ik veel waarde aan hen hechtte en aan hun duivelse woorden. Ik hechtte alleen waarde aan de natuur en de tuin van mevrouw van Dalen. Als ik ze dat zei dan werden ze altijd nog wel veel kwader, maar ook dat deed mij niet. Ik was immers betoverd door de tuin van mevrouw van Dalen. Als ik ze dat zei dan ontploften ze vaak helemaal, en ik werd zelfs eens door een juffrouw naar het schoolhoofd gezonden. Die zat daar in zijn kamertje alsof hij zelf ook betoverd was. Hij was in zijn geheel niet kwaad, en zelfs blij met mijn aanwezigheid. Ik had het gevoel dat het een erg eenzame man was.

We spraken over tuinen en over de natuur. Achteraf was ik nog blij ook dat de juffrouw me naar het schoolhoofd had gezonden. Ik heb nu een eigen tuin, die zeer wild is, en overloopt in het bos. Ik woon in een bosdorpje. Het bos is er vlak achter. Ik woon aan de rand van het bos. Er staat ook wat bamboe hier en daar. Er groeit van alles in mijn tuin, zelfs bramenstruiken. De natuur zorgt er zelf voor en doet alles groeien. Ik denk

nog weleens terug aan de tuin van mevrouw van Dalen, en ook aan die school, en dan denk ik : 'Ach.' De tijden zijn zo veranderd. Hoe ben ik van daar naar hier gekomen ? Wat is er veel gebeurd, zeg. Het huis staat vol met boeken, als een boekentuin, maar het is meer een wildernis. Soms moet ik uren zoeken voordat ik wat gevonden heb dat ik zoek, of ik vind iets wat nog wel beter is. De wildernis trekt mij voort en laat mij nieuwe dingen zien. Het lijkt wel alsof het z'n eigen verkeers systeem heeft. Ik heb ook heel veel beeldjes. Er staan ook wat treintjes. Het is allemaal heel beeldend en symbolisch. Soms als er hier mensen zijn dan spreken ze tegen de beeldjes. Er was eens iemand die er een heel gesprek mee voerde. Ik zei toen : 'Je kunt met beelden soms beter spreken dan met mensen.' Ze gaf me gelijk. Ze sprak ook met dieren en planten. Ik zei haar dat ik ook met boeken sprak. Het bracht haar op een idee.

Ik vertelde haar dat boeken spreken, want als je het nog een keer leest dan kun je het op een hele andere manier lezen en er hele andere dingen in zien. Een boek kan vele lagen hebben, vele verborgen deuren, verborgen kamers, tuinen en wildernissen. Toen ze weg was ging ik naar het beeld toe waarmee ze had gesproken. 'Hoe vond je haar ?' vroeg ik aan het beeld. Het beeld zei niks terug. Ik ben toen maar weer een boek gaan lezen. Blijkbaar hebben beelden niet altijd zin om terug te spreken. Het was een sprekend boek. Ik werd er weer wat wijzer door. Even had ik weer het gevoel alsof ik langs de tuin van mevrouw van Dalen liep ... Even had ik weer het gevoel alsof ik stokstijf stond ...

(Eerder verschenen in De Onkrant, verzamelingen, nr. 1)

DE AMSTERDAMSE SOLDAAT

'Het is allemaal ijdelheid, mevrouw,' zei de Amsterdamse soldaat. 'Waar doen we het allemaal voor ? We zoeken allemaal onze zogenaamde vijanden te doden, en we vergeten dat we aan onszelf moeten sterven. Wij zijn zelf onze ergste vijanden, ons ego, onze verbeeldzucht en ijdelheid. De mens houdt van sprookjes, mevrouw, van spiegeltje, spiegeltje aan de wand, ik ben het mooiste van het land. Ik weet altijd alles beter, mevrouw, daar gaat het de mens om. Het is allemaal ijdelheid, mevrouw. We kunnen wel opstappen. Waar is de liefde vandaag de dag nog, mevrouw ? De mens wil gezien worden, het gaat allemaal om geld en roem. We kunnen wel ophouden, mevrouw. De mens doet het allemaal om gezien te worden, laten we eerlijk zijn, mevrouw.'

'Waren de moddermannen er nog maar,' zei de vrouw die tegenover hem zat in de tram. 'Die nog in de grond groeven, hun linkerhand niet lieten weten wat hun rechterhand deed, de hongermannen, die zichzelf niet vetmesten met onnuttige en overbodige rijkdom. Ze gaven het liever aan een arme die niets had, en daar liepen ze niet mee te koop. Ze deden het niet om bekend te worden, om als een held beloofd en geprezen te worden. Ze deden het in het verborgene, en ontweken alle hooggeplaatsten. Ze leefden in de aarde.'

'Zo is het, mevrouw,' zei de Amsterdamse soldaat. 'Ik ben blij dat er nog mensen zoals u zijn, mevrouw.'

'Bijna niet meer,' zei de vrouw. 'Je hebt een winnend lot uit de loterij getrokken. Gefeliciteerd.'

'Ik zal u nooit meer vergeten, mevrouw,' zei de Amsterdamse soldaat. 'Ik zal mijn herinnering aan u altijd blijven koesteren.'

'Die bekendheid, eer en roem wil ik

niet,' zei de vrouw. 'Ik heb al spijt dat ik het je heb gezegd.'

'Zo bedoel ik het niet, mevrouw,' zei de Amsterdamse soldaat. 'Het is maar een gebaar, een filosofie. Ik eer het principe, maar zal u waarschijnlijk straks snel weer vergeten zijn. Het leven is druk, en vloeit al gauw over in andere dingen.'

'Gelukkig maar,' zei de vrouw opgelucht, 'want ik ben een moddervrouw.'

'Dan scheiden hier onze wegen,' zei de Amsterdamse soldaat, en toen de tram stopte stapte hij de tram uit. De volgende dag kwam hij haar alweer tegen.

'Ha, moddervrouw,' zei de Amsterdamse soldaat.

'Ha, modderman,' zei de vrouw.

'Was jij gisteren niet mijn winnend lot uit de loterij ?' vroeg de Amsterdamse soldaat.

'Ja,' zei de vrouw, 'maar dat was maar een moment-opname, van herkenning, niet zozeer van herinnering. Het leven gaat verder.'

'Ja, het is een modderwereld,' zei de Amsterdamse soldaat. 'Maar weer een magisch moment dat ik u weer heb getroffen.'

'Vandaag weer gewonnen,' zei de vrouw, 'maar vandaag wordt altijd weer vervangen door morgen. Dat hoort bij het werk.'

'Speelt u graag in de zandbak, mevrouw ?' vroeg de Amsterdamse soldaat. 'U speelt nogal graag spelletjes, hè ?'

'Het is geen spel,' zei de vrouw. 'Het is mijn beroep.'

'Bent u filosoof ?' vroeg de

Amsterdamse soldaat die tegenover haar was gaan zitten in de tram.

'Psycholoog,' zei de vrouw. 'Ik help de man van de vrouw af in plaats van andersom, want de vrouw is gevaarlijk speelgoed.'

'Maar u als psycholoog bent toch geen gevaarlijk speelgoed ?' vroeg de Amsterdamse soldaat.

'Ik ben de speelgoedverkoper,' zei de vrouw. 'Ik onderwijs de gebruiksaanwijzing. Ik houd me ook aan de leeftijden die op de verpakkingen staan.'

'Laat maar zitten, mevrouw,' zei de Amsterdamse soldaat. 'Ik ben soldaat en modderman. Wat moet ik met speelgoed ?'

'En u strijd tegen uzelf ?' vroeg de vrouw.

'Dat is de grootste oorlog, mevrouw,' zei de Amsterdamse soldaat.

'Mag ik u dan een advies geven als psycholoog ?' vroeg de vrouw.

De Amsterdamse soldaat knikte.

Ze schoof dichter naar hem toe en zei in zijn oor : 'Dan bent u op het juiste pad. Ik heb daar wel speelgoed voor.'

'Welk speelgoed ?' vroeg de Amsterdamse soldaat.

'Plastik messen, bijlen, pijl en boog, handboeien, alles plastik,' zei de vrouw.

'We gaan toch geen cowboytje en indiaantje spelen,' vroeg de Amsterdamse soldaat.

'Nee, veel erger,' zei de vrouw. 'Er is een monster genaamd 'het zelf'.'

'Mevrouw,' zei de Amsterdamse soldaat. 'Ik heb jarenlang tegen dit monster

gestreden, en het liet me verdwalen. Ik ben alles kwijt, al mijn orientatie.'

'Mijn speelgoed rekent ermee af, en geeft je een kompas,' zei de vrouw.

De Amsterdamse soldaat keek haar diep in haar ogen. 'En waar is uw speelgoed winkel ?' vroeg de Amsterdamse soldaat.

'In mijn hart,' zei de vrouw.

'Maar daar kom ik toch nooit,' zei de Amsterdamse soldaat, 'want u bent een moddervrouw en zou mij nooit toelaten.'

'Misschien win je ooit nog eens een lot uit de lotterij,' zei de vrouw, en stapte de tram uit.

'Maar ik ben ook een modderman,' riep hij haar na.

'Waar de modder ons samenbrengt,' riep ze terug. 't Zal weer volledig toevallig zijn.'

'Wat een vreemde vrouw,' dacht hij bij zichzelf. De dag erna zag hij haar weer in de tram, maar er was een andere man bij haar.

'Zo, heb je je modderman gevonden ?' vroeg de Amsterdamse soldaat.

'Het was mijn lot uit de loterij,' zei de vrouw.

'Wanneer gaan jullie trouwen ?' vroeg de Amsterdamse soldaat.

De vrouw moest lachen. 'Het is maar een patient,' zei de vrouw. 'Hij moet er even op uit.'

'Op uit ?' vroeg de Amsterdamse soldaat.

'Ja, leren een modderman te zijn,' zei de vrouw. 'Het is een test.'

'Dus als hij faalt, dan moet hij terug

boven de grond ?' vroeg de Amsterdamse soldaat.

'Als hij faalt, dan word hij net zoals jij,' zei de vrouw.

'Nou, dat is ook niet aardig,' zei de Amsterdamse soldaat. 'Dus ik heb gefaald ?'

'Ja,' zei de vrouw, 'ik bood je speelgoed aan, maar je had andere dingen te doen.'

'Ik vind u maar een vreemde mevrouw,' zei de Amsterdamse soldaat. 'Maar ja, dat zijn de meeste psychologen. Dus cowboytje en indiaantje spelen is therapeutisch ?'

'Ik ga het zo met mijn patient doen,' zei de vrouw. 'Het is symboliek. Het hoort inderdaad bij de therapie.'

'Ach, ik weet het al,' zei de Amsterdamse soldaat. 'U probeert natuurlijk klanten te werven. Ik zit hier mijn tijd te verdoen. Ik dacht dat ik met een normaal mens sprak, maar u liet mij in die waan. Dat is ook niet echt medisch verantwoord dan, mevrouw.'

'Ik heb ook nog wel medicijnen in de aanbieding,' zei de vrouw.

'Laat maar,' zei de Amsterdamse soldaat. 'De vissen willen niet bijten vandaag. Ik kan net zo goed een raam uitspringen. Ik kom weer uit bij het begin, mevrouw. Alles is ijdelheid. Mijn grootste vijand is mezelf, maar ik ben ook mijn eigen grootste vriend, dat heb ik ook wel weer in de gaten. Gegroet, mevrouw.' En zo stapte de Amsterdamse soldaat de tram uit, niet meer omkijkende. De dag erna kwam hij haar weer tegen, maar hij negeerde haar. 't Is toch altijd weer hetzelfde liedje,' dacht hij bij zichzelf. 'Niets zeggen maar. Ze zit hier voor haar beroep, niet voor mij. En trouwens ik mag dan wel mijn eigen grootste vijand wezen, ik ben ook mijn eigen grootste vriend.'

Na een tijdje kwam ze naar hem toe in de tram en ging tegenover hem zitten. 'Heb je misschien een kwartje voor mij ?' vroeg ze.

'Oh, ben je aan de drugs ?' vroeg de Amsterdamse soldaat.

'Nee, ik heb geen klein geld voor de telefoon,' zei ze.

'Dat komt goed uit,' zei de Amsterdamse soldaat, 'want ik heb namelijk geen kwartje.'

'Het gaat om een patient die mij dringend nodig heeft,' zei ze.

'Oh, dat is helemaal mooi,' zei de Amsterdamse soldaat. 'Twee vliegen in één klap dan.'

'Goed gedaan,' zei ze. 'Moddermannen zoals jou zijn er bijna niet meer. Je bent goed door de test heengekomen.'

'Ja, maar ik ben helemaal uw patient niet eens, mevrouw,' zei de Amsterdamse soldaat. 'U moet in de war zijn met iemand anders.'

'Nee,' zei de vrouw, 'het was jij.'

'Gaan we opdringerig doen ?' vroeg de Amsterdamse soldaat. 'Is uw spiegeltje kapot vandaag ?'

'Nee, jij had het winnend lot getrokken,' zei de vrouw. 'Nu niet er onderuit proberen te komen.'

'Winnend lot ?' vroeg de Amsterdamse soldaat. 'Zeg, bent u gek ?'

'Karelssen is de naam ?' vroeg ze.

'Ja, met twee s-en,' zei de Amsterdamse soldaat.

'Dan zit u in het systeem,' zei de vrouw.

'Hoe komt dat ?' vroeg de Amsterdamse

soldaat. 'Ik wil eruit.'

'Ik zal u eruit schrappen,' zei de vrouw, 'maar dan mist u alle aanbiedingen.'

'Zal mij een rotzorg zijn,' zei de Amsterdamse soldaat. 'Ik heb al genoeg aan mezelf. Ik ben geen baby-sitter, mevrouw. Daar was ik niet voor in de wieg gelegd. Ik ben hier niet om u te vermaken en liedjes voor u te zingen.'

'Een echte modderman, ik kan niks aan je kwijt,' zei de vrouw. 'Mijn taak zit erop.'

'Tot in de modder dan maar, mevrouw,' zei de Amsterdamse soldaat.

'Tot in de modder,' zei de vrouw.

(Uit : Te Leven in Amsterdam – Een serie korte verhalen, Eerder verschenen in De Onkrant, verzamelingen, nr. 1)

BESPREKING VAN HET BOEK 'HEER DER VLIEGEN' UIT 1954, VAN W. GOLDING

Bijen raken alles maar lichtelijk aan en trekken dan weer verder, om hun ultra honger honing te maken. Ook vliegen raken alles maar lichtelijk aan. In 1954 was er het verhaal 'Heer der Vliegen' van William Golding (1911-1993) over een groep jongens die door een vliegtuig ongeval op een onbewoond eiland terecht gekomen waren en daardoor helemaal verwilderden, tot wilde jongens werden. Het is een zeer duister en abstract boek. De wilde jongens waren in strijd tegen de varkens, en ze vereerden een paal met een varkenskop erop die was omgeven met vliegen. Hun paranoia draait om iets wat ze 'het beest' noemen, en wat ergens op het eiland zou moeten zijn. Ze zweren dat het beest afgemaakt moet worden, en zo beginnen ze de jacht op een wilde varken op het eiland. Ze zijn zo bang voor het beest dat ze hun lichamen met oorlogsstrepen beginnen

te verven en aan het beest offers brengen met hele bizarre rituelen. De varkenskop de paal vertelt hen dat er helemaal geen beest is waarop ze kunnen jagen, maar dat ze zelf het beest zijn, en dat het in henzelf is. Dat is in principe ook de boodschap van de bilha. Ze noemen de varkenskop de heer der vliegen. In de bohemian rhapsody van queen uit 1975 gaat het over een jongen die een man heeft gedood met een pistool, waardoor zijn leven voorbij is en hij zijn moeder moet verlaten. Het is een boodschap aan zijn moeder. Het is een hele arme jongen, een hongerende jongen, en hij moet voor god verschijnen, bismillah, in de naam van allah. Dan moet er over hem beslist worden of hij door mag. Sommigen willen hem doorlaten, maar anderen willen hem niet doorlaten. Hij wil erdoor omdat de heer der vliegen, beelzebul (een filistijnse god) een beest op hem heeft afgezonden wat op hem jaagt (iets in hemzelf), of iets waarop hij jaagt. Dit gaat dus allemaal weer over dit verhaal uit 1954, over de wilde jongens op het eiland. Bohemian betekent het nomadische leven, oftewel het loslaten, de ultra honger, en de rhapsodie is een dualistisch lied met contrasten. Dit komt dus uiteindelijk allemaal weer terug in de bilha. Het is één van de kopstukken van de zeventiger jaren mythologie.

Het begint met iemand die in de matrix is opgesloten. Dan is er de profetische boodschap. Hier komen de wilde jongens en de honger in zicht. 'Little high, little low' is ook weer een thema in 'evolutie van de hemel', en komt weer terug in de tachtiger jaren mythologie van 'hunting high and low' over het ontsnappen uit de zombie matrix.

We mogen niet teveel van de realiteiten nemen, moeten het met een korreltje zout nemen want in de hogere contexten betekent het niet veel. Daarom moeten de reuzen van ragnarok ook komen. 'Zoals de wind waait' is ook een belangrijk thema in de vur. Het eerste

boek is hier heel duidelijk over, want dit gaat over de ultra honger die is opgewekt en de mens als een orkaan terugleidt tot het paradijs. De wind doet alles wegvagen.

14. Wilde rozen groeien rondom het paradijs, Niemand kan binnenkomen

15. Alleen de orkaan kan haar weg er doorheen vinden,
Klaar om steden in te nemen,
Zij breekt het glas, En dan is alles brandende, Zij is de slager van de herinnering

16. Ik herinner het schip,
Het schip waarmee ze mij oppikte,
Zij is een lied in mijn hoofd

17. In haar haar vond ik de sleutel,
Zacht en teder trek ik het eruit,
En dan opent zij haar ogen,
Alsof de bliksem inslaat,
Alsof er nooit iets verkeerd was gegaan

23. Laat me de
plaats zien waar je je tabernakel hebt,
Ik hoor de liederen in de verte,
De wind brengt me daar

24. Laat me je geheim zien,
Laat me je schepen zien,
Ik weet dat je
hier ergens leeft, Alles zal wegvagen

25. Laat me de weg van de vis zien,
Laat me zien hoe je zwemt,
Laat me de pracht van de rivier zien

26. Oh, neem me
weg tot het land achter de zee,
Een speer door
zijn hoofd, Om dieper
te komen tot dit land achter de zee

Boek 7

53. Witte roos, tederheid na de steek,
wonden veelvoudig gestoken, nu
spiegelt het dan in de wind, al die
gezichten die ik was vergeten.

54. Laat dan het woord in u oprijzen. En

het eerste gebod is te lijden met uw moeder. En het tweede gebod is met Haar te strijden. Het is om te leren en te onderrichten, en het is om u te heiligen en reinigen in ijs. Het is om te luisteren naar het jonge. En gij zult de wet vervullen.

Boek 41

15. Andere zintuigen zijn hier,
Haar stem spreekt als een
onderverdeling tussen groot en klein,
Zonder geluid, maar als de wind

18. Je komt hier nooit aan,
Altijd ronddraaiende,
Totdat de wind je wegduwt

Aan het einde van het lied bohemian rhapsody moet hij weer terug tot het wiel, loskomen van al die realiteiten, tot de ultra honger gaan om een wilde jongen te zijn. Het doet er niet toe. We mogen het maar heel lichtelijk aanraken en moeten dan verder, als een bij, of als een vlieg, gaande tot alles wat verloren is geraakt, verworpen is, tot de onbewoonde, onaangeraakte eilanden. Ook in de freudiaanse psycho analyse komt het beest voor als het 'id', het 'het', en het moet leiding krijgen.

De stad heeft dit helemaal lopen omdraaien. Er marcheren clowns door de stad. Zij monitoren de stad. Houden alles hysterisch bij met hun camera's. Een dodelijk gif spuiten zij, opdat niemand uit de matrix ontsnapt.

Uit : De Venezuela Muur, uitgave RGG, ingekort

BESPREKING VAN HET BOEK 'STEPFORD VROUWEN' UIT 1972 VAN IRA LEVIN

Het boek is uit 1972 en de film van 1975, een van de belangrijkste boeken uit de mythologie van de zeventiger

jaren : Stepford vrouwen. Het is geschreven door Ira Levin. Het gaat over een vrouw die met haar gezin verhuisd naar het dorp Stepford. Als ze kennis maakt met de buurvrouw dan krijgt ze de indruk dat er iets niet klopt. De vrouw is erg tuttig en volgzzaam, totaal hersenloos, en het is allemaal mooidoenerij. Als ze kennis maakt met andere vrouwen in het dorp ontdekt ze hetzelfde patroon, en steeds meer twijfelt ze aan de oprechtheid van deze vrouwen, want ze zijn heel erg nep aardig, vriendelijk en onderdanig.

Er zit niks tussen, het is allemaal een pot nat. Het gaat nergens over, deze vrouwen, en ze ondersteunen elkaar allemaal in deze zedelijke, gezegende, verheven positie van nep-vrouwelijkheid als opgetutte poppen die niet meer kunnen denken voor zichzelf, maar alleen maar in herhaling vallen. Ze krijgt het idee dat ze robotten zijn, gehersenspoelt. Het is een heel patriarchisch en idyllisch dorpje.

Er is een obscure mannenclub waar vrouwen geen lid van mogen worden, en door wat onderzoek komt ze erachter dat de vrouwen mogelijk vergiftigd zijn, dat het iets in het water kan zijn, en dat de mannenclub erachter zit. De mannen gedragen zich ook vreemd en verdacht, en ook haar eigen man wordt er steeds meer in opgezogen. Het blijkt dat sommige vrouwen vroeger feministen waren, activisten, maar nu lijken ze totaal willoos, zonder vrije wil. Tot haar grote opluchting ontmoet ze iemand die

nog volkomen geemancipeerd lijkt, en die wordt al snel haar vriendin, en ze doen samen onderzoek. Maar als ze op een gegeven moment merkt dat ook haar vriendin steeds meer wordt zoals de andere vrouwen van Stepford, slaat bij haar de paniek en de wanhoop goed toe, en ze wil met haar gezin weg uit Stepford. Ze geeft de moed niet op, en geeft niet toe, en daarom wordt ze als een probleem gezien in Stepford, en nemen ze haar kinderen af, wat haar nog woedender maakt. Het is nu hard tegen hard. Ook haar willen ze onder deze mind control brengen, of is het nog wat anders ?

Het is een analogie van de strijd waar we allemaal doorheen gaan. Het is een strijd tegen de hersenspoelingen van de wachters van Dordt die de mens tot robot van het systeem willen maken, en ze zijn zelf ook robot. Je vrouwelijkheid is juist je creativiteit en soevereiniteit, je inspiratie-bron, en die bron willen ze uitdoven. Ze willen het door iets anders vervangen. Ze willen moeder natuur in je om zeep helpen door een valse, gemaakte, nep stiefmoeder, met een fake glimlach en fake vriendelijkheid, die je in slaap probeert te sussen zodat ze jou ook hebben. Laat niemand denken dat de wachters van Dordt, de slechte wachters dan, de nazi wachters, die patriarchisch zijn, ook al zijn het soms vrouwen, religieus zijn. Laat niemand dat denken. Het is een business. Het is een truuk. Het is manipulatie voor macht en controle, en religie wordt gewoon als instrument

gebruikt, want het is oud en gevestigd, en daardoor nuttig voor hen. Het is de taal van de voorouders. Het is het fundament waarop ze werken. Het zijn bedriegelijke wetenschappers die weten hoe ze de poppetjes moeten laten dansen. Het is een stiefwereld, een stiefdorp. Ren voor je leven. Met speelgoed proberen ze je te groomen, en ze zijn zelf ook speelgoed. De leider van de mannenclub was een voormalig ingenieur bij Disney. Het gaat allemaal heel bedrieglijk, en heel langzaam wordt het opgebouwd. Zo werkt de hypnose. De mens wordt er langzaam, niet overdreven en voor de hand liggend, ingelokt. De mens moet gevoelig worden voor de voortekenen van dit bedrog.

We zien het om ons heen gebeuren bij de extreme islam en het christendom, nu ook weer met de Taliban in Afghanistan : vrouwen worden op een lager plan geschoven. Die worden geheel ingeteugeld. De Dordtse wachters marcheren. Ze willen niet loslaten. De zeventiger jaren mythologie wijst op Stepford, en wijst op de dappere vrouw Joanna die het er niet bij liet zitten. We leven allemaal in Stepford. Het was een zeer profetisch en waarschuwend boek, ook de film, en het was gezonden vanuit de hemel om de mens te doen ontwaken. Hoe komen we uit Stepford ? Hoe kunnen we deze wachters van Stepford die iedereen tot robot willen maken ontvluchten ? Laat je niet bedriegen door de Stepford vrouwen (en mannen) om je heen. Drink niet van hun

toverdrankjes.

Uit : 'De Wachters van Dordt,' uitgave HRC

DE INDIAANSE AVONDEN

Eerste avond

Ik zat met haar op de bank.
We raakten in gesprek over indianen.
Dat had beiden onze interesse, want wij waren natuur mensen.
Zij was van indiaanse achtergrond.
We kwamen in een verbaal gevecht.
Het liep niet goed af. Ze ging boos weg.
Toen ben ik de hele avond alleen geweest.

Tweede avond

Ik bleef lang op, weer om met haar te praten.
Weer ging het niet goed.
We hadden het over haar vroegere vriendjes.
Het leek wel alsof ze mij tegen die vroegere vriendjes probeerde op te stoken.

Derde avond

We waren beiden in de huiskamer. De gordijnen waren dicht.
We waren beiden stil. Zij ging wat handwerk doen. Ik las.

Vierde avond

Onze relatie ging niet goed.
Ze wilde er een punt achter zetten.
Ik stelde voor het uit te praten.
Dit ging nauwelijks goed.
Ik werd er depressief van.
Toen ze dat merkte deed ze iets aardiger.
Ze wilde het nog wel proberen.

Vijfde avond

Ik was nog steeds depressief.
Ik was stil, en liet haar spreken, maar ze zei niet veel.
Ze is toen handwerk gaan doen, en ik ging weer lezen.

Zesde avond

De depressie is nog steeds niet voorbij.
Ik kijk haar aan.
Ze klikt de tv aan.
Er is een indianen film op.
We gaan er beiden naar kijken.

Zevende avond

Weer een hele discussie.
Ik ben nog steeds depressief en voel me ziek.
Ze is wel aardig.
Ik kijk haar aan.
Zij kijkt soms naar mij.
Ze leest me dan voor uit een boek.

Achtste avond

Het gaat nog steeds niet goed met mij.
Zij verzorgt mij.
Ik vraag me af of ik relaties wel aankan.
Ik begin haar te betalen voor het werk wat ze voor me doet.
Het begin van het einde.

Negende avond

Ik maak een punt achter de relatie.
Het is niks voor mij.
Ik kan het niet aan.
Wel wil ik haar houden als verzorgster.
Ik ben nog steeds depressief en voel me zwak.

Tiende avond

Op sommige momenten is het alsof we nog een relatie hebben.
Het is meer een knipperlicht relatie.
Eigenlijk is ze gewoon mijn verzorgster.
Ik zie het niet meer zitten. Ik kan niks aan.

Elfde avond

Ik voel me iets beter, en kan weer dingen zelf.
Maar ik heb haar wel nodig.
Het is aan en uit de hele tijd.
Ze is het wel en ze is het niet.

Twaalfde avond

Aan het einde van de avond liggen we in elkaar's armen.
We vertellen elkaar onze dromen.

Dertiende avond

Ik ben alleen. Ze is niet gekomen.

Veertiende avond

Ik ben weer alleen.

Vijftiende avond

Ik open een brief die ze door de brievenbus heeft gegooid.
Het is een leeg vel.
Wel is het van haar als afzender.

Zestiende avond

Ik krijg weer een brief.
Er staat in dat ze me niets meer te zeggen heeft.
Ik doe vervolgens bij haar een brief door de brievenbus waarin staat dat ze ook niets hoeft te zeggen.

Zeventiende avond

Geen antwoord.

Achttiende avond

Weer geen antwoord.

Negentiende avond

Ze heeft een brief door de brievenbus gedaan waarin staat dat we dan klaar zijn. Ik schrijf haar een brief terug waarin staat dat er zoveel meer is dan spreken.

Twintigste avond

Ze is weer bij me. Ze zegt niets. Ik zeg ook niets. Ze vraagt : 'Okay, wat wil je doen ?'
'Indiaantje spelen ?' zeg ik.
'Okay,' zegt ze.
Ik kijk haar aan en zij kijkt mij aan.
'Hoe doen we dat ?' vraag ik.
'Ik weet wel wat,' zei ze. 'Blijf daar zitten.'
Ze staat op en wijst op me, en doet dan gebarentaal.
'Wat zei ik net in gebarentaal ?' vroeg ze.
'Al sla je me dood,' zei ik.
'Ik weet het zelf ook niet,' zei ze.
'Grappig,' zei ik.
'Nee, je moet net doen alsof,' zei ze. 'Zo ontstaat er een verhaal en kunnen we spelen.'
En dat zijn we toen de hele avond gaan doen.

Eenentwintigste avond

We hebben veel lol samen, maar het is erg vermoeiend.
Het is maar goed dat we een knipperlicht relatie hebben.
Meer kan ik ook echt niet aan.

Tweentwintigste avond

Haar vriendin is bij ons op bezoek.
Dit gaat helemaal niet goed.
Haar vriendin loopt tussen ons te stoken.
Dit wordt zo erg dat we weer ruzie hebben.

Drieentwintigste avond

Nu is haar zus bij ons op bezoek.
Die is heel rustig.
Alles gaat goed.

Vierentwintigste avond

Ik ben met haar alleen.
We hebben het over haar vriendin en haar zus.

We komen er niet uit.

Vijfentwintigste avond

Ik praat met haar maar het lijkt alsof ik tegen een muur praat.
We komen niet dichterbij elkaar.
Ik vertel haar dat een zekere afstand ook goed is, zolang ze maar in de buurt is.
Niet te ver, niet te dichtbij.

Zessentwintigste avond

Ze komt niet opdagen, en op de honderdste avond is ze nog steeds niet terug, dus ik neem aan dat het voorbij is. Ik heb het helemaal gehad. Van onze knipperlicht relatie is niks meer over. Er knippert niks meer. In de avonden ben ik eenzaam. Ik lees en schrijf. Toch is het beter zo. Ik ben geen mens voor relaties. De indiaanse avonden hebben genoeg aan henzelf.

Uitgave : De Onkrant
